

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-367-5-18>

**MOVEMENT GAMES IN THE PHYSICAL EDUCATION
OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS**

**РУХЛИВІ ІГРИ В ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ УЧНІВ
МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ**

Kuznetsova L. I.

*Candidate of Sciences in Physical
Education and Sports,
Associate Professor at the Department
of Theory and Methods
of Physical Education
National University of Physical
Education and Sports of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

Кузнєцова Л. І.

*кандидат наук з фізичного виховання
і спорту, доцент,
доцент кафедри теорії і методики
фізичного виховання
Національний університет фізичного
виховання і спорту України
м. Київ, Україна*

Dolghenko L. P.

*Candidate of Sciences in Physical
Education and Sports,
Associate Professor at the Department
of Theory and Methods
of Physical Education
National University of Physical
Education and Sports of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

Долженко Л. П.

*кандидат наук з фізичного виховання
і спорту, доцент,
доцент кафедри теорії і методики
фізичного виховання
Національний університет фізичного
виховання і спорту України
м. Київ, Україна*

Podosinova L. P.

*Senior Lecturer of the Department
of Water Sports, National University
of Physical Education
and Sports of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

Подосінова Л. П.

*старший викладач кафедри
водних видів спорту
Національний університет фізичного
виховання і спорту України
м. Київ, Україна*

Забезпечення повноцінного фізичного розвитку дитини, зміцнення фізичного, психічного і духовного здоров'я в усі часи було першочерговим. Сьогодні воно набуває особливої актуальності в умовах глобальної економічної кризи і погіршення здоров'я підростаючого покоління [3, с. 6].

Молодший шкільний вік – це період «другого дитинства», відповідальний етап у житті дитини і найсприятливіший для розвитку більшості фізичних якостей, формування інтересів, потреб і звичок. У цьому віці найкраще проявляється біологічна потреба в русі, закладається фундамент фізичного розвитку і здоров'я людини. Як

значено в спеціальній літературі, основними завданнями фізичного виховання учнів молодшого шкільного віку є:

- сприяння зміцненню здоров'я і нормального фізичного розвитку;
- створення школи рухів на основі вдосконалення вмінь і навичок, набутих у дошкільному віці;
- сприяння розвитку рухових якостей: сили, витривалості, спритності, гнучкості, швидкісних якостей;
- формування навички правильної постави при статичних позах і пересуваннях;
- навчання основам знань про режим дня, особисту гігієну, значення фізичних вправ для здоров'я людини, здоровий спосіб життя;
- виховання стійкого інтересу та звички до систематичних занять фізичними вправами;
- формування навички культури поведінки [5, с. 86].

Найбільш популярними заняттями серед дітей молодших класів на сьогодні являються рухливі ігри та їх велике різноманіття. Рухливі ігри в процесі фізичного виховання учнів молодших класів в першу чергу спрямовані на розвиток рухових дій, загальне оздоровлення, корекцію поведінки. Важливо й те, що рухливі ігри сприяють формуванню і розвитку особистісних якостей школярів молодших класів, а саме: інтересу до навколишнього, позитивного відношення до товаришів, партнерства, вміння діяти в колективі, наполегливості, прагнення до досягнення успіху, цілеспрямованості, кмітливості, організованості, дисциплінованості, сміливості, довірливої уваги, вміння долати посильні труднощі, контролювати свої дії.

Рухливі ігри вносять свій внесок у розвиток рухової діяльності, збагачують її. Гра, для дитини це спосіб навчитися тому, чому її ніхто не може навчити. Гра – це єдина центральна діяльність дитини, яка має місце завжди і скрізь [2].

Організація дітей в грі – важлива умова її успішного проведення. Ігри проходять цікаво, якщо команди рівні за силою. Це складне завдання для педагога, так як в грі, як правило, беруть участь діти з різними руховими можливостями, різним станом здоров'я і рівнем фізичної підготовленості [1].

Встановлено, що ігровий метод займає провідне місце в шкільній практиці. Пошук ігрового матеріалу проводиться в декілька етапів: 1) відбір рухливих ігор (на основі літератури), 2) розподіл ігор за організаційно-педагогічними ознаками, 3) розподіл рухливих ігор за видом навантаження, 4) навчання, організація й проведення рухливих ігор [7, с. 6].

Рухливі ігри широко використовуються як в урочних так і позаурочних формах занять з фізичного виховання.

Позаурочні форми відіграють допоміжну роль у вирішенні завдань фізичного виховання та доповнюють уроки фізичної культури. Проте іноді вони набувають цілком самостійного заняття, повністю забезпечуючи фізкультурні потреби певних верств населення. Головною функцією позаурочних форм занять є створення найсприятливіших умов для виховання звички до систематичних занять і, як наслідок, сприяння запровадженню фізичної культури в повсякденне життя. На позаурочних заняттях закріплюються і вдосконалюються засвоєні на уроках фізичної культури рухові дії, набуті знання [5, с. 284].

В позаурочний час використовується велика кількість різноманітних рухливих ігор, які можна класифікувати за певними ознаками:

- індивідуальні («Квач», «Вудочка», «Карлики і велетні») і командні («Абетка», «Гопак», «Всі до своїх прапорців»);
- із предметами («М'яч середньому», «Квач зі стрічками») і без предметів («Квач», «Гопак»);
- з ведучими («Вудочка», «Їжак», «Ми веселі діти») і без ведучих («Передай далі», «Хто де живе?»);
- за переважанням розвитком фізичних якостей:
- ігри для розвитку швидкісних якостей: «День і ніч», «Захисники фортеці», «Останній вибуває»;
- ігри для розвитку сили: «Гопак», «Човник», «Силачі»;
- ігри для розвитку спритності: «Квач зі стрічками», «Море хвилюється» тощо;
- за інтенсивністю фізичного навантаження:
- ігри малої інтенсивності: «Карлики і велетні», «Тиша»;
- ігри середньої інтенсивності: «Вище землі», «Пошта йде у всі міста»;
- ігри великої інтенсивності: «Вудочка», «Потяг»;
- за місцем проведення:
- на свіжому повітрі: «Фізкульт-ура», «Класи», «Другий зайвий»;
- в залі: «Пасування волейболістів», «Уважні сусіди», «Коники»;
- на воді: «Перекинь швидше»;
- на снігу: «Швидкі санки»;
- за спрямованістю рухових дій:
- ігри з бігом: «Ворота», «Всі до своїх прапорців»;
- ігри з ходьбою: «Зайчик», «Котики»;
- ігри зі стрибками: «У річку, гоп», «Довга лоза»;
- ігри з передачею м'яча: «Злови м'яч», «Передай далі»;

– ігри з метанням «Снайпери», «Влуч у ціль», «Спритний м'яч» [4; 6].

Глибокий сенс гри полягає в тому, що вона функціонально навантажують весь організм дитини, всі його тканини, всі органи і системи, структурно їх формує і вдосконалює. Цілеспрямоване емоційно-ігрове навантаження створює стимулюючий вплив на організм дитини, сприяє його природному задоволенню в рухах.

Література:

1. Безверхня Г.В., Семенов А. А., Килимистий М.М., Маслюк Р.В. Рухливі ігри: з методикою викладання: навч. посібник. Умань: ВПЦ «Візаві», 2014. 104с.
2. Вільчковський Е. Заняття з фізичної культури в садку. К., 2005. 99 с.
3. Загородня Л.П., Тітаренко С.А., Барсуковська Г.П. Фізичне виховання дітей дошкільного віку. Суми. Університетська книга, 2023. 272 с.
4. Кругляк О.Я. Рухливі ігри та естафети в школі: Посібник для вчителя. Тернопіль: Підручники і посібники, 2004. 60 с.
5. Круцевич Т.Ю. Теорія і методика фізичного виховання: підруч. для студ. вузів фіз. виховання і спорту. Київ. «Олімпійська література», 2017. Т. 1. 383 с.
6. Ламкова О.І., Дорофєєва С.В. Рухливі ігри та естафети. Харків. 2010. 128 с.
7. Марченко С.І. Умови ефективного розвитку рухових здібностей у школярів молодших класів засобами рухливих ігор: [автореферат]. Харків. 2008. 21 с.